

Seurattu SDK 1005/2023 saakka.

8.4.2005/200

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista

Katso tekijänoikeudellinen huomautus [käyttöehdoissa](#).

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1§

Tavoite

Tämän lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa ja hyväksymisessä, parantaa yleisön tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia sekä edistää kestävästä kehityksestä.

2§

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *viranomaisella* hallintolain (434/2003) 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja viranomaisia ja muita julkista hallintotehtävää hoitavia;
- 2) *ympäristövaikutuksella* suunnitelman tai ohjelman välitöntä ja välillistä vaikutusta Suomessa ja sen alueen ulkopuolella:
 - a) ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen;
 - b) maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen;
 - c) yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön;
 - d) luonnonvarojen hyödyntämiseen;
 - e) a–d alakohdassa mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin;
- 3) *ympäristöarvioinnilla* 8–11 §:n mukaista suunnitelman tai ohjelman ympäristövaikutusten arviointia ja siihen sisältyvää ympäristöselostuksen laatimista, kuulemisten järjestämistä, ympäristöselostuksen ja kuulemisten tulosten huomioon ottamista päätöksenteossa sekä päätöksestä tiedottamista;
- 4) *ympäristöselostuksella* asiakirjaa tai sen osaa, jossa esitetään tiedot suunnitelmasta tai ohjelmasta ja tarkastelluista vaihtoehdoista sekä arvio niiden ympäristövaikutuksista;
- 5) *suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavalla viranomaisella* suunnitelman tai ohjelman laativaa viranomaista tai sitä, joka muutoin on vastuussa tässä laissa tarkoitetun suunnitelman tai ohjelman valmistelusta;
- 6) *yleisöllä* yksityishenkilöitä, yksityishenkilöiden yhteenliittymiä ja ryhmiä sekä yhteisöjä ja säätiöitä.

3§

Yleinen velvollisuus selvittää ympäristövaikutukset

Suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on huolehdittava siitä, että suunnitelman tai ohjelman ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan riittävässä määrin valmistelun kuluessa, jos suunnitelman tai

ohjelman toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ympäristövaikutusten selvittämisestä ja arvioinnista sekä laadittavien asiakirjojen sisältöä koskevista vaatimuksista.

4 §

Ympäristöarviointia edellyttävät suunnitelmat ja ohjelmat

Lakiin, asetukseen tai hallinnolliseen määräykseen perustuvasta viranomaisen suunnitelmasta ja ohjelmasta on tehtävä ympäristöarviointi, jos:

1) kyse on maa-, metsä- tai kalataloutta, energiahuoltoa, teollisuutta, liikennettä, jätehuoltoa, vesitaloutta, televiestintää, matkailua, aluekehitystä, alueidenkäyttöä, ympäristönsuojelua taikka luonnonsuojelua varten laadittavasta suunnitelmasta tai ohjelmasta, joka luo puitteet hankkeiden lupa- tai hyväksymispäätöksille; taikka

2) suunnitelmaa tai ohjelmaa koskee luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:ssä tarkoitettu arviointivelvollisuus. (5.1.2023/12).

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista suunnitelmista ja ohjelmista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. (11.11.2022/912).

Mitä 1 momentissa säädetään ympäristöarvioinnista, koskee myös suunnitelmien ja ohjelmien muutoksia. Suunnitelman ja ohjelman vähäisestä muutoksesta taikka pienten alueiden käyttöä paikallisella tasolla koskevasta suunnitelmasta tai ohjelmasta ympäristöarviointi on tehtävä vain, jos se todetaan tarpeelliseksi 5 §:n mukaisessa harkinnassa.

5 §

Ympäristöarvioinnin soveltaminen harkinnan perusteella

Muilla kuin 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla valmisteltavasta lakiin, asetukseen tai hallinnolliseen määräykseen perustuvasta suunnitelmasta tai ohjelmasta, joka luo puitteet hankkeiden lupa- tai hyväksymispäätöksille, on tehtävä ympäristöarviointi, jos suunnitelmalla tai ohjelmalla tai sen muutoksella harkitaan olevan todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristöarvioinnin tarvetta harkittaessa on oltava yhteydessä muihin viranomaisiin. Ympäristöarvioinnin tarpeen harkintaperusteista sekä viranomaisten välisestä yhteydenpidosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ympäristöarvioinnin tarvetta koskevan harkinnan tulos perusteluineen on annettava tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Kuulutus ja kuulutettava aineisto on kuitenkin mainitun lain 62 a §:ssä säädetystä poiketen pidettävä nähtävillä vähintään 30 päivän ajan. (19.12.2019/1409).

6 §

Vastuu ympäristöarvioinnista

Suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaava viranomainen vastaa 4 ja 5 §:ssä tarkoitettujen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarvioinnista sekä 5 §:n mukaisesta ympäristöarvioinnin tarpeen harkinnasta.

7 §

Soveltamisalan rajaus ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia ei sovelleta valtion talousarvioesityksen valmisteluun. Tätä lakia ei, lukuun ottamatta 3 §:ää, sovelleta muihin talousarvio- tai rahoitussuunnitelmiin tai -ohjelmiin eikä yksinomaan maanpuolustusta tai pelastustointia varten laadittaviin suunnitelmiin tai ohjelmiin.

Tämän lain mukaista ympäristöarviointia vastaavasta ympäristövaikutusten arvioinnista kaavojen laatimisen yhteydessä säädetään alueidenkäyttölaissa (132/1999) sekä vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman sekä niiden toimenpideohjelmien laatimisen yhteydessä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004). (21.4.2023/768).

L:lla 768/2023 muutettu 2 momentti tulee voimaan 1.1.2025. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Tämän lain mukaista ympäristöarviointia vastaavasta ympäristövaikutusten arvioinnista kaavojen laatimisen yhteydessä säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999). (11.11.2022/912).

Tätä lakia sovellettaessa otetaan huomioon suunnitelmasta tai ohjelmasta ja sen ympäristövaikutuksista muussa yhteydessä tehdyt selvitykset. Tässä laissa ja muussa lainsäädännössä edellytetyt selvitykset ja ympäristövaikutusten arviointi sovitetaan mahdollisuuksien mukaan yhteen.

8 §

Suunnitelman tai ohjelman ja ympäristöselostuksen valmistelu sekä siitä tiedottaminen

Suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaava viranomainen selvittää ja arvioi suunnitelman tai ohjelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja laatii ympäristöselostuksen. Ympäristöselostus laaditaan osana muuta valmistelua ennen suunnitelman tai ohjelman hyväksymistä.

Suunnitelman tai ohjelman valmistelu tulee järjestää siten, että yleisöllä on mahdollisuus saada tietoja suunnitelman tai ohjelman ja ympäristöselostuksen lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta sekä esittää asiasta suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavalle viranomaiselle mielipiteensä. Aineisto on julkaistava ainakin sähköisesti. Tiedotettaessa valmistelun aloittamisesta ja mahdollisuudesta mielipiteen esittämiseen noudatetaan muutoin, mitä kyseessä olevan suunnitelman tai ohjelman valmistelusta säädetään. Jos tiedottamisesta ei säädetä erikseen, annetaan aineisto tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Noudatettaessa hallintolain mukaista julkisia kuulutuksia koskevaa menettelyä tulee yleisölle varattavan tilaisuuden mielipiteen esittämiseen olla vähintään 30 päivää. (19.12.2019/1409).

Ympäristöselostuksessa on esitettävä ne tiedot, jotka ovat tarpeen, kun otetaan huomioon suunnitelman tai ohjelman sisältö, tarkoitus ja yksityiskohtaisuus. Suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on kuultava ympäristöselostuksessa annettavien tietojen laajuudesta ja yksityiskohtaisuudesta muita viranomaisia. Ympäristöselostuksen sisällöstä ja muiden viranomaisten kuulemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Suunnitelma- tai ohjelmaluonnoksesta sekä ympäristöselostuksesta kuuleminen

Suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on varattava yleisölle mahdollisuus tutustua suunnitelma- tai ohjelmaluonnokseen ja ympäristöselostukseen sekä esittää niistä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan pitämällä suunnitelma- tai ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus yleisesti nähtävillä. Suunnitelma- tai ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus on julkaistava ainakin sähköisesti. (19.12.2019/1409)

Tiedotettaessa asiakirjoista, niiden nähtävillä pitämisestä ja mahdollisuudesta mielipiteen esittämiseen noudatetaan, mitä kyseessä olevan suunnitelman tai ohjelman valmistelusta säädetään. Jos tiedottamisesta ei säädetä erikseen, annetaan suunnitelma- tai ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Noudatettaessa hallintolain mukaista julkisia kuulutuksia koskevaa menettelyä tulee yleisölle varattavan tilaisuuden mielipiteen esittämiseen olla vähintään 30 päivää. (19.12.2019/1409).

Suunnitelma- tai ohjelmaluonnoksesta ja ympäristöselostuksesta on sen lisäksi, mitä muualla säädetään, pyydettävä lausunto muilta viranomaisilta siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

10 § (11.11.2022/912)

Valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset

Jos suunnitelman tai ohjelman toteuttamisella on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen sopimuspuolen tai Euroopan unionin jäsenvaltion alueelle, Suomen ympäristökeskuksen on huolehdittava suunnitelman tai ohjelman ympäristöarviointiin liittyvistä tiedottamis- ja neuvottelutehtävistä kyseisen valtion kanssa.

Jos suunnitelman tai ohjelman toteuttamisella voi olla 1 momentissa tarkoitettuja ympäristövaikutuksia, suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on otettava viipymättä yhteyttä Suomen ympäristökeskukseen ja toimitettava tarvittaessa Suomen ympäristökeskukselle suunnitelma- tai ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus toiselle valtiolle toimittamista varten. Luonnos ja selostus tai niiden osia on tarvittaessa käännettävä asianomaisille kielille. Käännösten kustannuksista vastaa suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaava viranomainen.

Jos Suomen ympäristökeskus katsoo, että suunnitelmalla tai ohjelmalla on 1 momentissa tarkoitettuja ympäristövaikutuksia, tai jos ympäristövaikutusten kohteena oleva valtio sitä pyytää, Suomen ympäristökeskuksen on ilmoitettava arvioinnista ja toimitettava toiselle valtiolle suunnitelma- tai ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus hyvissä ajoin ennen kuin suunnitelma tai ohjelma hyväksytään. Suomen ympäristökeskus tiedottaa toiselle valtiolle toimitettavasta aineistosta ulkoministeriölle ja ympäristöministeriölle. Toiselle valtiolle tehtävän ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Jos valtio, jolle on toimitettu suunnitelma- tai ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus, 3 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen mukaisessa määräajassa ilmoittaa haluavansa neuvotella asiasta, Suomen ympäristökeskuksen on aloitettava neuvottelut suunnitelman tai ohjelman toteuttamisen aiheuttamista todennäköisistä rajat ylittävistä ympäristövaikutuksista ja tällaisten vaikutusten vähentämiseksi tai poistamiseksi suunnitelluista toimenpiteistä. Neuvotteluja aloitettaessa sovitaan järjestelyistä, joita noudatetaan annettaessa viranomaisille sekä yleisölle valtiossa, johon kohdistuu todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, tilaisuus esittää mielipiteensä kohtuullisessa ajassa.

Suunnitelman tai ohjelman hyväksymistä koskevasta päätöksestä on tiedotettava toiselle valtiolle. Tarkemmat säännökset tiedottamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

10 a § (11.11.2022/912)

Toisen valtion suunnitelman tai ohjelman ympäristöarviointiin osallistuminen

Jos Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen sopimuspuolen tai toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen suunnitelman tai ohjelman toteuttamisella on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia Suomen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella, Suomen ympäristökeskus vastaa toisen valtion suunnitelman tai ohjelman ympäristöarviointiin liittyvistä tiedottamis- ja neuvottelutehtävistä.

Suomen ympäristökeskuksen tehtävänä on:

- 1) ilmoittaa toiselle valtiolle, haluaako se neuvotella ennen suunnitelman tai ohjelman hyväksymistä suunnitelman tai ohjelman toteuttamisen aiheuttamista todennäköisistä rajat ylittävistä ympäristövaikutuksista ja tällaisten vaikutusten vähentämiseksi tai poistamiseksi suunnitelluista toimenpiteistä;
- 2) toimittaa toiselle valtiolle annetun ilmoituksen tiedoksi ulkoministeriölle ja ympäristöministeriölle;
- 3) siinä tapauksessa, että neuvottelut järjestetään, antaa Suomessa yleisölle suunnitelma- tai ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus tiedoksi julkisella kuulutuksella sekä varata yleisölle tilaisuus esittää niistä mielipiteensä kohtuullisessa ajassa;
- 4) pyytää suunnitelma- tai ohjelmaluonnoksesta ja ympäristöselostuksesta lausunnot muilta viranomaisilta;
- 5) toimittaa saadut mielipiteet ja lausunnot toiselle valtiolle; sekä
- 6) huolehtia mahdollisista muista kuin 1–5 kohdassa tarkoitetuista tiedottamis- ja neuvottelutehtävistä.

11 §

Suunnitelman tai ohjelman hyväksyminen ja päätöksen tiedoksianto (19.12.2019/1409)

Valmisteltaessa suunnitelmaa tai ohjelmaa otetaan huomioon ympäristöselostus sekä mahdollisuuksien mukaan 8 ja 9 §:ssä tarkoitettujen mielipiteet ja lausunnot sekä 10 §:n mukaisesti käytyjen valtioiden välisten neuvottelujen tulokset.

Suunnitelman tai ohjelman hyväksymistä koskevasta päätöksestä taikka suunnitelmasta tai ohjelmasta on käytävä ilmi:

1) perusteltu kannanotto siitä, miten ympäristöselostus, 8 ja 9 §:ssä tarkoitetut mielipiteet ja lausunnot sekä valtioiden välisten 10 §:ssä tarkoitettujen neuvottelujen tulokset on otettu huomioon, sekä selvitys siitä, millä tavoin nämä sekä ympäristönäkökohdat ovat vaikuttaneet suunnitelman tai ohjelman sisältöön ja vaihtoehtojen valintaan; sekä

2) selvitys 12 §:ssä tarkoitetusta seurannasta.

Kun suunnitelma tai ohjelma hyväksytään, suunnitelma tai ohjelma sekä sen hyväksymistä koskeva päätös on sen lisäksi, mitä muualla säädetään, annettava tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Julkista kuulutusta koskeva vaatimus ei kuitenkaan koske suunnitelmia ja ohjelmia, jotka annetaan ministeriön tai valtioneuvoston asetuksella. (11.11.2022/912)

Suunnitelman tai ohjelman hyväksymistä koskevasta päätöksestä on tiedotettava muille viranomaisille siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Tämän lain mukaisen ympäristöarvioinnin puuttumiseen voidaan vedota suunnitelmaa tai ohjelmaa koskevassa muutoksenhaussa siten kuin muutoksenhausta erikseen säädetään.

12 §

Ympäristövaikutusten seuranta

Suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on huolehdittava siitä, että ympäristöarvioinnin piiriin kuuluvien suunnitelmien ja ohjelmien toteuttamista ja siitä aiheutuvia merkittäviä ympäristövaikutuksia seurataan siten, että voidaan ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

13 §

Ohjaus, yhteistyö ja kehittäminen

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta sekä vaikutusten arvioinnin yleinen kehittäminen kuuluvat ympäristöministeriölle. Muut ministeriöt huolehtivat täytäntöönpanon ohjauksesta ja seurannasta sekä ympäristövaikutusten arvioinnin kehittämisestä toimialoillaan. Suomen ympäristökeskus seuraa tämän lain soveltamista. Valtion ja kuntien viranomaisten on oltava keskenään yhteistyössä ympäristövaikutusten arviointien toteuttamiseksi ja yhteensovittamiseksi muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

14 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2005.

Tätä lakia sovelletaan suunnitelmiin ja ohjelmiin, joiden valmistelun vireilläolosta on tiedotettu 21 päivänä heinäkuuta 2004 tai sen jälkeen.

Lakia sovelletaan myös sellaisiin suunnitelmiin ja ohjelmiin, joiden valmistelun vireilläolosta on tiedotettu ennen 2 momentissa mainittua ajankohtaa ja jotka hyväksytään 21 päivän heinäkuuta 2006 jälkeen, jollei suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaava viranomainen perustellusta syystä katso, ettei ympäristöarviointia ole mahdollista tehdä.

Jos ympäristöarviointi 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa jätetään tekemättä, suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on saatettava tieto siitä yleisesti saataville noudattaen, mitä hallintolain 55 ja 62 §:ssä säädetään. Samalla on ilmoitettava, miksi arviointia ei ole mahdollista tehdä.

HE 243/2004, YmVM 1/2005, EV 7/2005, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY; EUVL N:o L 197, 21.7.2001, s. 30

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

25.3.2011/277:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2011.

HE 323/2010, YmVM 19/2010, EV 297/2010

5.5.2017/253:

Tämä laki tulee voimaan 16 päivänä toukokuuta 2017.

Niihin viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarviointeihin, joista tämän lain voimaan tullessa on ilmoitettu toiselle valtiolle, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Niihin toisen valtion viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarviointeihin, joista Suomi on tämän lain voimaan tullessa saanut ilmoituksen, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

HE 259/2016, YmVM 4/2017, EV 23/2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/52/EU (32014L0052); EUVL N:o L 124, 16.4.2014, s. 1, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU (32011L0092); EUVL N:o L 26, 28.1.2012, s. 1, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY (32001L0042); EUVL N:o L 197, 27.6.2001, s. 30

19.12.2019/1409:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

HE 73/2019, YmVM 3/2019, EV 50/2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY (32001L0042); EYVL L 197, 21.7.2001, s. 30

11.11.2022/912:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

HE 120/2022, YmVM 7/2022, EV 112/2022, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/52/EU (32014L0052) ; EUVL N:o L 124, 16.4.2014, s. 1, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU (32011L0092) ; EUVL N:o L 26, 28.1.2012, s. 1, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY (32001L0042) ; EUVL N:o L 197, 21.7.2001, s. 30

5.1.2023/12:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2023.

HE 76/2022, YmVM 17/2022, EV 227/2022

21.4.2023/768:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

HE 139/2022, YmVM 27/2022, EV 333/2022

Finlex > Lainsäädäntö > Ajantasainen lainsäädäntö > Vuosi 2005 > 8.4.2005/200

Finlex ® on oikeusministeriön omistama oikeudellisen aineiston julkinen ja maksuton Internet-palvelu.

Finlexin sisällön tuottaa ja sitä ylläpitää Edita Publishing Oy. Oikeusministeriö tai Edita eivät vastaa tietokantojen sisällössä mahdollisesti esiintyvistä virheistä, niiden käytöstä käyttäjälle aiheutuvista välittömistä tai välillisistä vahingoista tai Internet-tietoverkossa esiintyvistä käyttökatkoista tai muista häiriöistä.